

Érezni kell a környezet fontosságát, erejét

Interjú Szenes Istvánnal

A Nemzeti Művelődési Intézet új székházának tervezésénél fontos szempont volt, hogy az épület kívül-belül egy gondolatot sugározzon. Ez a tervezőktől, építészekről, belsőépítészekről komoly, összehangolt munkát kívánt, hiszen a szerves magyar műveltség minden elemét meg kellett jeleníteni az épületben, ugyanakkor a XXI. századi funkcionalitásnak is meg kellett felelni. Szenes Istvánt, Ybl-díjas belsőépítész-iparművészt a közösségi művelődéshez, és magához a Nemzeti Művelődési Intézethez fűződő kapcsolatáról kérdeztük.

Hévizi Róbert: *Mikorra vezetnek vissza első kulturális emléképei? Milyen területről indult karrierje, szakmai fejlődése?*

Szenes István: Ehhez a válaszhoz vissza kell nyúlnom gyermekkori emlémeimhez, hiszen a művészethez való viszonyom egyértelműen onnan eredeztethető. A zenéhez, művészetekhez való személyes emlémeim már egészen kicsi gyermekkoromban megnyilvánultak. Azok a rajzok, képek, amelyeket akkoriban készítettem, kötődtek zenei emlémeimhez, és a színházi előadások varázslatához.

Én ugyanis varázslatként éltem meg a színpadon történő cselekmények drámaiságát, melyeket a nagyszerű dallamok kifejező erejükkel még fokozottabban alátámasztottak. A színházban a zenén kívül az egész produkció vizuális emléme is mindig magával ragadott: a díszleteken kívül figyeltem a jelmezeket, a tárgyakat, a világítás összehatása is elbűvölt.

Ezek a gyermekkori emlémeim elkísértek egészen az iskolák befejezéséig, amikor már senki számára nem volt kétséges, hogy sorsom a művészi pályára predesztinált.

Az első sikertelen főiskolai felvételi után – a Képzőművészeti Főiskolára jelentkeztem – elhelyezkedtem a Magyar Filmgyártó Nemzeti Vállalatnál (a MAFILM-nél), ahol először a díszletfestőknél, később a díszlettervezőknél dolgoztam.

Többször is beadtam még jelentkezésemet a főiskolára, de a sikertelen próbálkozások megértették velem, hogy váltanom kell, és valóban, az Iparművészeti Főiskola építész-belsőépítész szakára azonnal felvettek. Hiszem, hogy ez nem volt véletlen, így alakítja az élet a sorsunkat.

Bár a Filmgyár visszavárt, ugyanis rögzített státuszom volt mint díszlettervező, mégis a tanárom által felajánlott Középülettervező Vállalat (KÖZTI) ajánlatát fogadtam el.

Ez volt a kezdet, azután a tervező intézetben eltöltött 20 sikeres év után 1993-ban saját irodát alapítottam, amely azóta is eredményesen működik. Számtalan középület – irodaház, kórház, hotel, színház – és lakóház tervezésében vettem részt kollégáimmal együtt, akik időközben tanítványokból önálló alkotókká váltak a Szenes Design Stúdióban.

H. R.: A közösségi, vagy közösségekben való gondolkodás,

szerepvállalás mennyire jellemző önre? Akár szakmájának tükrében nézve.

Sz. I.: A közösségi szerep a tervező számára az élethez nélkülözhetetlen levegő, amelyben alkotni, tervezni tud.

Az építészeti-belsőépítészeti tervezés célja az ember szűkebb és tágabb környezetének kialakítása. Annak a közegnek a fizikai megteremtése, amelyben élni tud, illetve amelyben élni szándékozik, amely kifejezi belső vágyait, megteremti az élethez szükséges materiális, és egyben a lelki környezetet. Egyszerre teremti meg a jelen, de sokszor az elképzelt jövő tükrét. Azt a valóságot, amelyben élünk, és azt a reményt, amelyben élni szeretnénk.

Az építész is a közösségért él: a közösségből kiáramló vágyak megvalósítására törekszik, de nem a művészet abszurd kifejezési módján, mint például a képzőművészet, hanem az anyagi valóság eszközeivel.

Az építész, a belsőépítész, a design jelen van életünk minden részében és helyszínén. Megtalálhatóak eszközeinkben, hétköznapi környezetünkben, az otthonaink-

ban, munkahelyünkön, de intim vágyaink kifejeződésében is. Egy szóval átszövik, behálózzák mindennapjainkat.

H. R.: *A Szenes Design Stúdió számos középület, művelődési intézmény, oktatási vagy éppen egészségügyi létesítmény, irodaház tervezését végezte el az elmúlt közel két évtizedben.*

Mi volt a különlegesség ebben a munkában? A Nemzeti Művelődési Intézet székházának tervezése során milyen elvek vezérelték önt?

Sz. I.: A Nemzeti Művelődési Intézet új székháza épületének tervezésekor, és közben a folyamatos egyeztetések alkalmával ébredtünk arra a felismerésre, hogy a célja-

Balipap terem

Munka közben

Emeleti folyosó

Vezetői iroda

Tárlók

ink azonosak, csupán a megvalósításhoz szükséges módszerek és eszközök különbözöek. Ezért is alkalmaztuk az épület külső és belső kialakítása során azokat a jeleket, jelképeket és formákat, melyeken keresztül kifejezhető az az üzenet, amely az általános információkon túl a sajátos nemzeti létünk megbecsülésére, azok sajátosságainak megismerésére és szeretetére ösztönöznek.

Az építészet és a formavilág sajátos eszközeivel teremtettük meg azokat a kifejezésmódokat, amelyek minden különösebb magyarázat nélkül sugározzák a nemzeti sajátosságokat, a jellemző téraryonokat, azokat a jelképszerű motívumokat, amelyek szavak nélkül is kifejezik a Nemzeti Múvelődési Intézet tevékenységének lényegét.

A cél az volt, hogy olyan korszerű, mai irodaépületet hozunk létre, amely kívül-belül minden részletében tükrözi a XXI. század technikáját, de összetéveszthetetlenül magán viseli a magyar Alföld, a nemzeti karakter és formavilág jegyeit.

Tárgyaló

SZENES ISTVÁN Ybl Miklós-díjas, valamint Érdemes művész címmel 2014-ben kitüntetett magyar belsőépítész. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, Iparművészeti és Tervezőművészeti tagozatának tagja (2011), 2017-től a tagozat vezetője. 1995-ben alakította meg a Szenes Design Stúdiót.